

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
Masarykova cesta 16
1000 Ljubljana

Strategija višjega strokovnega izobraževanja v Republiki Sloveniji za obdobje 2020 – 2030

Osnutek 24.09.2019

Kazalo vsebine

1.	Povzetek	3
2.	Uvod	6
3.	Analiza stanja	7
3.1.	Glavne ugotovitve iz analize stanja VSI	7
3.2.	Makro okolje, v katerem deluje VSI: Deset trendov, ki spreminjajo izobraževanje, kot ga poznamo 10	
3.3.	Delovno okolje VSI	11
3.4.	Citati in poudarki iz drugih državnih strateških dokumentov in analiz	12
4.	Opredelitev vizije višjega strokovnega šolstva	18
4.1.	Vizija	18
4.2.	Vloga VSI v družbi	18
5.	Strateški cilji	19
6.	Strateški ukrepi in njihova medsebojna interakcija	19
7.	Strateški ukrepi - inicialne definicije	21
7.1.	Optimiziranje mreže šol	21
7.2.	Sprememba modela financiranja	22
7.3.	Študijski programi za izpopolnjevanje	22
7.4.	Izredni študij	22
7.5.	Internacionalizacija	22
7.6.	Študij na daljavo	23
7.7.	Vključevanje v nacionalne in mednarodne projekte	23
7.8.	Krepitev razvojne in inovativne naravnosti šol	23
7.9.	Izboljšanje položaja študentov	23
7.10.	Poenostavitev procesa priprave in prenove programov	24
7.11.	Poenostavitev proces imenovanja predavateljev	24
7.12.	Razvoj odprtega kurikula in okrepitev PRI	24
7.13.	Zasebne višje strokovne šole	24
7.14.	Sodelovanje z visokim šolstvom	25
7.15.	Napovedovanje potreb po poklicnih spretnostih	25
7.16.	Karierni centri	25
7.17.	Pozicioniranje in prepoznavnost VSI	25
7.18.	Krepitev Skupnosti VSŠ	26
7.19.	Krepitev MIZŠ v relaciji do višjih strokovnih šol	26
7.20.	Krepitev delovanja socialnega partnerstva	26
8.	Priloge	27
9.	Referenčni dokumenti	27

1. Povzetek

Stanje (analiza)

Višje strokovno izobraževanje kot del terciarnega izobraževanja ima pomembno in specifično vlogo znotraj izobraževalnega sistema in družbe nasploh. Oboje izhaja iz njegove vloge pri zagotavljanju potreb trga dela. Velik obseg praktičnega izobraževanja pri delodajalcu omogoča študentu, da že v času študija spozna delovno okolje in sodoben tehnološki proces in mu tako olajšuje prehod na trg dela. Istočasno delodajalec spoznava in izpopolnjuje svoje bodoče zaposlene že v času njihovega izobraževanja.

Odprti kurikulum, specifična višješolskega strokovnega izobraževanja, je za enkrat še ne dovolj izkoriščena programska oblika. Oblikuje ga šola v skladu s potrebami lokalnega gospodarstva. Na ta način se izobraževalni program lahko hitro odzove, tako na novosti, ki so posledica tehnološkega razvoja, kot na specifične potrebe posameznega lokalnega okolja. Posledično se ohranjajo delovna mesta, nastajajo nova, mladi dobivajo možnost zaposlitve v domačem okolju. Vse skupaj prispeva med drugim k poseljenosti podeželja in manjših mest, kar je podpora hitrejšemu in enakomernejšemu gospodarskemu razvoju.

Zgoraj povedano je dejansko priložnost, ki pa je danes samo do neke mere izkoriščena. Pri tem obstajajo velike razlike med posameznimi šolami oz. lokalnimi okolji. Zavedanje vseh deležnikov je danes dokaj usklajeno in prepoznavajo, da je VSI na točki preloma. Način, kako deluje VSI, je premalo fleksibilen glede na dejanske potrebe v okolju in vedno hitrejšega spreminjanja teh potreb. Celoten proces priprave strategije je pokazal velik razkorak med dejanskim stanjem in potrebami. Ob tem pa obstajajo zelo dobre prakse, ki jih je potrebno razširiti od posameznih šol na cel sistem VSI.

Ambicija (vizija)

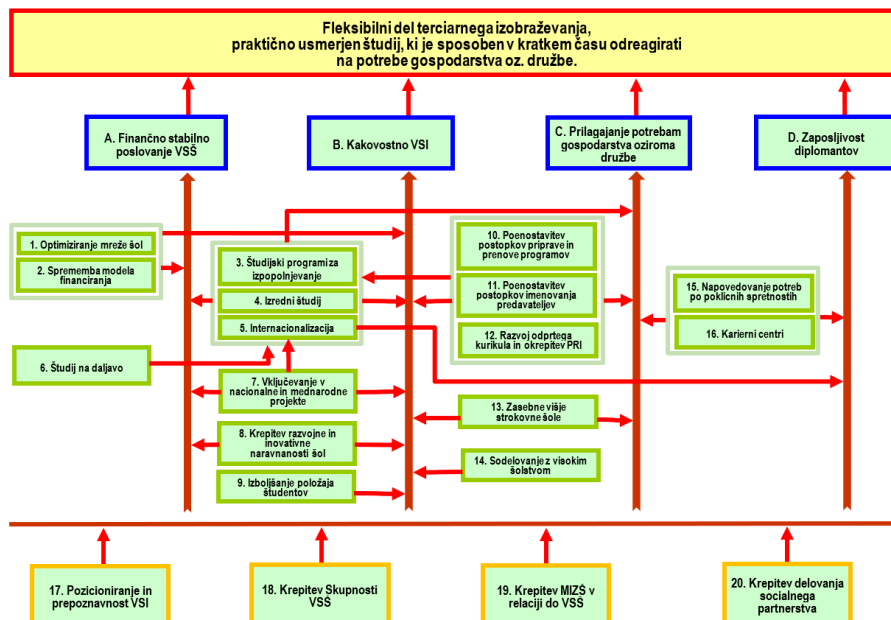
Višješolsko izobraževanje (VSI) je in bo del terciarnega izobraževanja, ki temelji na praktično usmerjenem študiju in ki se je sposoben v kratkem času odzvati ter prilagoditi potrebam gospodarstva oz. družbe.

S izobraževalnimi programi, ki so kakovostni po vsebini in izvedbi, se VSI prilagaja potrebam gospodarstva ter študentom zagotavlja visoko stopnjo zaposljivosti. Finančno poslovanje institucij VSI je skrbno načrtovano in dolgoročno stabilno.

Skozi implementacijo strategije je potrebno zgraditi / optimizirati / zagnati mehanizme, da se v naslednjih petih letih cela sistem VSI dvigne na povsem nov nivo. S tem se bodo dosegli realni premiki obstoječega stanja, ki v nekaterih segmentih traja že veliko časa in je ovira delovanju. Za izvedbo strategije ni načrtovano bistveno povečanje proračunskih sredstev temveč predvsem povečanje učinkovitosti delovanja VSI in boljšega izkoriščanja resursov, ki so na voljo. Gre tako za optimizacijo mreže šol kot tudi za revizijo in optimizacijo vseh postopkov, ki se navezujejo na VSI. Hkrati je potrebno zgraditi sisteme za pridobivanje in izkoriščanje novih priložnosti (gospodarstvo, sedanja in nova perspektiva EU), ki bodo prinesle dodatna sredstva.

Pot (strategija)

Vizija višjega strokovnega izobraževanja vsebuje štiri strateške cilje - štiri stebre. Da bi višje strokovno izobraževanje lahko bilo fleksibilni del terciarnega izobraževanja, ki je praktično usmerjeno in sposobno v kratkem času odreagirati na potrebe gospodarstva in družbe je potrebno zagotoviti pogoje za finančno stabilno poslovanje višjih strokovnih šol, potrebno je zagotoviti kakovostno izvajanje izobraževalnih programov, potrebno je razviti mehanizme za prilagajanje potrebam gospodarstva in družbe in skozi vse to je potrebno dosežati in ohranjati visoko zaposljivost diplomantov.



Optimiziranje mreže šol (1) ter sprememba modela financiranja (2) morata zagotoviti temelje za finančno stabilno poslovanje šol (A). Pri tem je potrebno postaviti in uveljaviti kriterije za celovito presojanje uspešnosti šol. Oba ukrepa imata tako tudi močno povezavo s kakovostjo VSI (B).

Ureditev, nadgraditev, izvajanje študijskih programov za izpopolnjevanje (3), izrednega študija (4) in tudi internacionalizacije (4) neposredno prispevajo tako k izboljševanju finančnega poslovanja šol (A) kot tudi k kakovosti VSI (B) in hitremu prilagajanju potrebam gospodarstva in družbe (C).

Študij na daljavo (6) je pri tem lahko dodatna podpora. Njegov pomen se bo s časom še povečeval, zato je potrebno pristopiti tako k razjasnitvi regulativnega okvira, prilagoditve vsebin kot tudi razvoju (skupne?) tehnološke platforme.

Vključevanje v nacionalne in mednarodne projekte (7) neposredno podpira internacionalizacijo (6), hkrati pa ima pozitiven vpliv na finančno sliko (A) in na kakovost VSI (B). Krepitev razvojne in inovativne naravnosti šol (8) ima dve dimenziji. Ena je usmerjena navznoter v razvoj in inoviranje delovanja šol, druga pa je usmerjena v okolje in v sodelovanje z gospodarstvom. Obe dimenziji podpirata kakovost (B) in finančno uspešnost (A).

Izboljšanje položaja študentov VSS (9) pomeni njihovo izenačitev z ostalimi študenti, kar je neposreden element kakovosti (B) z vidika ene od ključnih skupin deležnikov.

Poenostavitev postopkov priprave in prenove programov (10), Poenostavitev postopkov imenovanja predavateljev (11) ter razvoj odprtega kurikula in okrepitev praktičnega izobraževanja – PRI (12) je potrebno uravnotežiti z vidika zagotavljanja kakovosti VSI (B) in prilagodljivosti spreminjajočim se potrebam gospodarstva in družbe (C).

Zasebne višje strokovne šole (13) so tako zgodovinsko kot v sedanjosti pomemben element VSI, ki prispeva h kakovosti (B) in k prilagodljivosti (C), potrebno pa je izenačiti pogoje za delovanje zasebnih in javnih šol.

Predvsem z vidika najbolj uspešnih študentov je smiselno urediti sodelovanje z visokim šolstvom (14), kjer so nedefinirani predvsem pogoji za prehod iz višjih strokovnih šol na visoke šole.

Napovedovanje potreb po poklicnih spretnostih (15) ter nadgradnja delovanja kariernih centrov (16) sta ključna ukrepa za uspešno prilagajanje potrebam gospodarstva (C) ter za zagotavljanje visoke zaposljivosti diplomantov (D).

Uresničitev načrtanih ukrepov ni samo po sebi umevna. Potreben je preboj glede pozicioniranja in prepoznavnosti VSI (17) v družbi, pri delodajalcih, med mladimi, med starši. VSI je marsikje nevidno, neprepoznano in nerazumljeno. Potrebna je okrepitev Skupnosti VSI (18), da bo lahko poleg osnovnih zakonskih nalog operativno sposobna izvajati / poganjati celo množico aktivnosti, ki izvirajo iz načrtovanih ukrepov in kjer je potrebno doseči usklajeno delovanje šol. Močno zaželena je tudi krepitev MIZŠ (19), ki bo postalo mnogo bolj proaktivno v odnosu do višjih strokovnih šol. V celi sliki pa je potrebno imeti pred očmi tudi samo izhodišče višjega strokovnega izobraževanja. Za uspešno izvedbo načrtane strategije je potrebna krepitev delovanja socialnega partnerstva (20), po potrebi pa tudi preureditev ali nadgradnja mehanizmov, skozi katere je to operacionalizirano.

V okviru priprave strategije razvoja VSI so bile za vse identificirane ukrepe oblikovane začetne definicije izvedbenih projektov. Začetne definicije vsebujejo poleg naslova projekta še grobo opredeljen namenski cilj, prioriteto ter grobo opredeljene predvidene projektne aktivnosti. Projekti bodo dokončno definirani, ko bodo imenovani projektni vodje ter ustrezne delovne skupine.

Nadaljnje upravljanje s projekti je naloga MIZŠ, ki bo glede na spreminjanje okoliščin, pobude deležnikov in tudi glede na razpoložljive vire določal prioritete ter po potrebi preoblikoval projekte.

2. Uvod

Z Zakonom o poklicnem in strokovnem izobraževanju iz leta 1996 je nastala pravna podlaga za razvoj višjega strokovnega izobraževanja v Sloveniji. Njegovo uresničevanje v praksi je dokazalo, da je tudi v našem izobraževalnem sistemu prostor za kratko visokošolsko izobraževanje, ki je praktično usmerjeno, je sestavni del sistema poklicnega izobraževanja, ima pa tudi značilnosti visokošolskega študija. V več kot dvajsetih letih od začetka delovanja VSI so se nakopičile spremembe v družbenem okolju, ki zahtevajo ponoven premislek, kako naprej.

Razvoj višjega strokovnega izobraževanja, razvoj visokega šolstva, bolonjska reforma, spremenjene gospodarske in družbene razmere so v zadnjem obdobju, še zlasti v gospodarski krizi po letu 2008, postavljale v ospredje vprašanja:

- o položaju višjega strokovnega izobraževanja v našem izobraževalnem sistemu,
- o umestitvi višjega strokovnega izobraževanja v šolskem sistemu,
- o odnosu do visokega strokovnega in univerzitetnega izobraževanja,
- o organiziranosti, upravljanju, financiranju,
- o programski podobi in utemeljenosti na poklicnih standardih, ter
- o perspektivah višjega strokovnega izobraževanja na sploh.

Ministrica za izobraževanje, znanost in šport dr. Maja Makovec Brenčič je oktobra 2017 imenovala delovno skupino za pripravo strategije razvoja višjega strokovnega izobraževanja. V delovno skupino je imenovala strokovne sodelavce Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, Ministrstva za gospodarstvo in tehnologijo, Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve ter enake možnosti, Urada RS za zaposlovanje, Skupnosti višjih strokovnih šol R Slovenije, Centra RS za poklicno izobraževanje, nato pa je delovno skupino dopolnila še s strokovnjaki iz vrst Gospodarske zbornice Slovenije, Obrtno podjetniške zbornice Slovenije in NAKVIS. Taka sestava delovne skupine zagotavlja pogled na razvoj višjega strokovnega izobraževanja z različnih zornih kotov in upoštevanje vseh relevantnih družbenih interesov.

Delovna skupina je pregledala obstoječe analize, ki so nastajale od začetka razvoja višjega strokovnega izobraževanja, pridobila še nekatere analize in podatke, ki nastajajo sproti na ministrstvih, na Centru poklicnega izobraževanja in na Skupnosti višjih strokovnih šol R Slovenije ter upoštevala mednarodne primerjave, ki so bile opravljene za potrebe evropskih institucij. Opravila je vrsto posvetov z delodajalci po posameznih regijah in po posameznih panogah, s študenti višjih strokovnih šol, organizirala dva posveta z deležniki višjega strokovnega izobraževanja in se pogovarjala z delodajalskimi organizacijami ter zbornicami. Na tej podlagi je oblikovala pričujoče besedilo Strategije razvoja višjega strokovnega izobraževanja od 2020 do 2030.

Besedilo obsega:

- izpostavljene ugotovitve iz analize stanja, ki je skupaj s tabelami in podatki dodana kot ena od prilog,
- vizijo višjega strokovnega izobraževanja,
- strateške cilje,
- strateške ukrepe za doseganje zastavljenih ciljev z inicialnimi definicijami oz. usmeritvami za oblikovanje izvedbenih projektov, v katerih bodo vključeni odločevalci in deležniki v višjem strokovnem izobraževanju.

3. Analiza stanja

3.1. Glavne ugotovitve iz analize stanja višjega strokovnega izobraževanja

Delovna skupina je v obsežni analizi stanja višjega strokovnega izobraževanja (Priloga) izpostavila ključne ugotovitve, ki so povzete v nadaljevanju.

NASTANEK VIŠJIH STROKOVNIH ŠOL

Višje strokovno izobraževanje je steber terciarnega izobraževanja, skupaj z visokim strokovnim in univerzitetnim izobraževanjem. Zanj je značilna tesna povezanost s poklicnim izobraževanjem, predvsem zaradi vloge delodajalcev pri načrtovanju, programiranju in izvajanju višješolskega izobraževanja. Ob tem pa ima značilnosti visokošolskega izobraževanja, kamor se umešča po načinu študija in po elementih, ki veljajo za visokošolsko izobraževanje (sistem ECTS, status študenta, EOVK). Višje strokovno izobraževanje se je razvijalo po načelih kratkega visokošolskega izobraževanja, primerljivo s podobnimi študijskimi programi in praksami v Evropi in v svetu.

SOCIALNO PARTNERSTVO

Socialno partnerstvo je temelj poklicnega in strokovnega izobraževanja v Republiki Slovenije, podobno kot to velja za razvite izobraževalne sisteme v državah članicah EU pa tudi širše v Evropi in v svetu. Poklicno in strokovno izobraževanje izvajajo šole skupaj z delodajalci, s ciljem da udeleženci izobraževanja poleg izobrazbe in poklicne kvalifikacije, pri delodajalcih pridobijo predvsem tiste poklicne kompetence, ki jih trg dela najbolj potrebuje.

V poklicnem in strokovnem izobraževanju uresničujemo socialno partnerstvo v celotnem procesu, in sicer pri:

- načrtovanju (področni odbori za pripravo poklicnih standardov za posamezno strokovno področje sestavljajo strokovnjaki, ki jih predlagajo zbornice, združenje delodajalcev, poklicna združenja, sindikati, neprofitne organizacije in pristojna ministrstva),
- pripravi programov na državni ravni (izobraževalni programi s področja poklicnega in strokovnega izobraževanja so sprejeti na Strokovnem svetu Republike Slovenije za poklicno in strokovno izobraževanje, v katerem so zastopani predstavniki vseh socialnih partnerjev) in na lokalni ravni, kjer so predstavniki lokalnega gospodarstva vključeni v oblikovanje odprtega dela kurikula (20% izobraževalnega programa)
- izvajanju poklicnega in strokovnega izobraževanja (del programa se izvede pri delodajalcih kot praktično usposabljanje dijakov z delom oziroma kot praktično izobraževanje študentov višjega strokovnega izobraževanja).

Gospodarstvu z zakonom, ki ureja višješolsko strokovno izobraževanje tudi omogočeno, da neposredno sodeluje v izvajanju izobraževalnega programa in sicer pri praktičnem izobraževanju študentov višjih strokovnih šol (dvajset tednov v dveh letih). Praktično izobraževanje poteka tudi pri delodajalcih, ki niso verificirani s strani delodajalskih organizacij, kar je eden od razlogov, da je potrebno socialno partnerstvo še naprej graditi oziroma nadgrajevati, v smeri vključitve in sodelovanja vseh potrebnih in zainteresiranih delodajalcev.

MREŽA VIŠJIH STROKOVNIH ŠOL

Mreža višjih strokovnih šol je sestavljena iz javnih in zasebnih višjih šol, ki izvajajo javno veljavne višješolske študijske programe. Javne višje strokovne šole ustanavlja država, ki je tudi sprejela merila za postavitev javne mreže višjih strokovnih šol. Zasebne višje strokovne šole izvajajo javno veljavne študijske programe, ki jih je sprejel pristojni minister v sodelovanju s pristojnim strokovnim svetom. Dve imata koncesijo in se financirata enako kot javne višje strokovne šole, ostale pa izvajajo samo izredni študij in zaračunavajo študentom šolnino. Dve zasebni šoli sta pripravili svoje študijske programe, h katerim je pristojni strokovni svet dal soglasje, ker so pripravljeni skladno z izhodišči za pripravo programov in poklicnim standardom.

Javne višje strokovne šole so večinoma, razen dveh, ki sta samostojna zavoda, organizacijske enote **srednješolskih** centrov, kar zagotavlja dobro izrabo materialnih in kadrovskih potencialov.

Glede na potrebe po višješolskem študiju je mreža višjih šol predimenzionirana, ne zagotavlja stabilnega financiranja ter smiselne porazdelitve sredstev, ki so na voljo.

VIŠJEŠOLSKI ŠTUDIJSKI PROGRAMI

Višješolski študijski programi so zasnovani na poklicnih standardih, ki predstavljajo naročilo delodajalcev, kakšno znanje in kompetence naj imajo njihovi bodoči sodelavci. Programi so zasnovani v skladu z izhodišči za njihovo pripravo, ki jih je sprejel strokovni svet s soglasjem pristojne ministrice. Neizkoriščene so možnosti, ki jih nudijo nova izhodišča glede odprtega kurikula in možnosti za programe za izpopolnjevanje ter skupne programe, ki bi jih šole izvajale skupaj bodisi s šolami v R Sloveniji ali tudi s sorodnimi šolami v EU in izven nje.

FINANCIRANJE

V zadnjih petih letih se je financiranje višjih strokovnih šol iz javnih sredstev znižalo za dobrih 24 %. Iz 18 milijonov na 13,8 milijonov. Število študentov pa je upadlo le za 14 %. V letu 2018 je kočno financiranje višjih strokovnih šol – skupno z dofinanciranjem - 15,1 mio. Zadnja sprememba Pravilnika o normativih za financiranje višjih strokovnih šol se je uveljavila v l. 2015. V letu 2013 so postale aktualne spremembe Zakona o VSŠ, ki so vplivale na nižji fiktivni vpis. V letu 2018 podatki kažejo, da se financira 69 % vpisanih študentov (s ponavljavci vred). Višje strokovno izobraževanje ima realno prenizko stopnjo financiranja - po OECD – 40 % pod povprečjem. V letu 2017 je bilo dodeljenih dodatnih 1,6 % sredstev za razvojne naloge.

Prenizka sredstva višje strokovne šole dopolnjujejo s sredstvi, ki jih zaračunavajo za izredni študij, deloma se primanjkljaj pokriva iz sredstev zavodov (šolskih centrov), v katerih sestavi so kot organizacijske enote, del sredstev pa dobijo od MIZŠ – dofinanciranje na podlagi predloženih in utemeljenih podatkov.

ZAPOSLENI V VIŠJIH STROKOVNIH ŠOLAH

Ključni nosilci študijskega procesa na višjih strokovnih šolah so predavatelji višjih strokovnih šol, ki s svojo izobrazbo, dosežki v praksi in strokovnim delovanjem dokazujejo, da prenašajo študentom višjih strokovnih šol ustrezno znanje na ustrezni strokovni ravni in da pomagajo študentom doseči tiste kompetence, ki jim omogočajo takojšnje zaposlovanje in uspešno delo. Dobro je, da sistem omogoča v višje šole vstop predavateljev, ki sicer delujejo izven vzgoje in izobraževanja in izkazujejo pomembne strokovne reference in tudi vidne dosežke na področju izobraževanja.

Poleg predavateljev so izjemno pomembni tudi mentorji v delodajalskih organizacijah, saj študenti opravljajo približno 40% študijskega programa pri delodajalcih, kjer sodelujejo pri projektih in pripravljajo diplomsko nalogo.

VPIS IN VIŠJEŠOLSKA PRIJAVNA SLUŽBA

Vpisni postopki v višje strokovne šole se vodijo centralizirano, kar omogoča enostavno, transparentno in učinkovito prijavljanje kandidatov za višješolski študij, preverjanje izpolnjevanja pogojev in seznanjanje kandidatov z vsemi potrebnimi informacijami o vpisu in študiju na višjih strokovnih šolah. Sam vpis pa je v pristojnosti šol, za katere vpisna služba opravlja naloge v vpisnem postopku. Za izvedbo vpisa pa so odgovorne šole same.

ZAPOSLOVANJE DIPLOMANTOV VIŠJIH STROKOVNIH ŠOL

Diplomanti višjih strokovnih šol so dobro zaposljivi, imajo ustrezne delovne izkušnje, ker opravijo 800 ur praktičnega izobraževanja pri delodajalcih. Delodajalci v času praktičnega izobraževanja spoznajo svoje bodoče sodelavce, kar olajša zaposlovanje. Ponudba študijskih mest zagotavlja precejšnjo skladnost s potrebami trga dela. Prevladuje študij tehniških smeri in storitev.

SKUPNOST VIŠJIH STROKOVNIH ŠOL

Skupnost višjih strokovnih šol povezuje javne in zasebne šole in predstavlja pomembnega sogovornika MIZŠ pri upravljanju in razvoju višjega strokovnega izobraževanja. Vključuje se v mednarodne organizacije visokošolskega strokovnega izobraževanja in izvaja pomembne mednarodne projekte na področju kratkega visokošolskega izobraževanja. S tem krepi svoj položaj in vlogo povezovalca višjih strokovnih šol v Republiki Sloveniji in v mednarodnem visokošolskem prostoru. Skupnost je tudi pripravila Strategijo internacionalizacije višjega strokovnega izobraževanja (Priloga Internacionalizacija višjega strokovnega šolstva v Republiki Sloveniji).

Za svoje delovanje Skupnost pridobiva večinski delež javnih sredstev na javnih razpisih za projekte doma in v EU, manjšinski delež pa dobi od MIZŠ.

NAKVIS

Agencija kot osrednja institucija za kakovost v visokem šolstvu v višjem strokovnem izobraževanju nima enakih pristojnosti, kot jih ima v visokem šolstvu. Opravlja pa pomembno vlogo pri ugotavljanju kakovosti višjega strokovnega izobraževanja ter krepitvi zaupanja v javno veljavno višješolsko izobrazbo, ki jo diplomanti pridobijo v javnih in zasebnih višjih strokovnih šolah.

EVROPSKE SMERNICE IN TRENDI VIŠJEGA STROKOVNEGA IZOBRAŽEVANJA

Z mednarodnim sodelovanjem in izmenjavo dobrih praks je slovensko višje strokovno izobraževanje postalo vzor tovrstnih programov širom Evrope. Kar precej držav EU se zgleduje po slovenskem sistemu višjega strokovnega šolstva. Tako so na Portugalskem leta 2015 uvedli tovrstne programe, v Belgiji so prve študente vpisali v jeseni 2019, še več Evropskih držav (Italija, Poljska, Estonija ...) pa si prizadeva preoblikovati oz. vzpostaviti višje šolstvo po slovenskem vzoru.

KARIERNI CENTRI

Na višjih strokovnih šolah delujejo karierni centri. Njihova vloga je pomembna in razvejana saj prispevajo k promociji diplomantov višjih strokovnih šol, ustvarjanju tesnejših odnosov med študenti in delodajalci, hitrejšemu zaposlovanju študentov ter vključevanju delodajalcev v zakonsko določene naloge. To so naloge, ki omogočajo hitrejši razvoj višjega strokovnega šolstva.

3.2. Makro okolje, v katerem deluje VSI: Deset trendov, ki spreminjajo izobraževanje, kot ga poznamo

Evropski center za politično strategijo je v svojem poročilu leta 2017 izpostavil deset trendov, ki že danes močno vplivajo na različne oblike izobraževanja. Ravnatelji višjih strokovnih (N=26) šol so ocenjevali vpliv posameznega trenda na njihovo šolo na naslednji lestvici:

- -2 = zelo velik negativen vpliv na šolo
- -1 = velik negativen vpliv na šolo
- 0 = majhen vpliv na šolo
- 1 = velik pozitiven vpliv na šolo
- 5 = zelo velik pozitiven vpliv na šolo

Trend	Pretežna ocena vpliva	Povprečna ocena					Distribucija ocen				
		-2	-1	0	+1	+2	-2	-1	0	+1	+2
Trend 1: ČIM PREJ TEM BOLJE . Izobraževanje v zgodnjem otroštvu pogosto oblikuje življenjske možnosti. Predšolska vzgoja.	Majhen vpliv na šolo					0,19					
Trend 2: DIPLOMA NE POMENI KONCA UČENJA . Naučiti se, kako se učiti, je najpomembnejša veščina. Vseživljenjsko učenje.	Velik pozitiven vpliv na šolo					1,19					
Trend 3: DIGITALNO JE NOVA PISMENOST . Digitalne spretnosti postajajo temeljna pismenost. Mladi so tu v prednosti. Digitalno znanje je široko dostopno.	Zelo velik pozitiven vpliv na šolo					1,23					
Trend 4: NE UČIJO SE VEČ SAMO LJUDJE (ampak tudi stroji) . Ljudje bodo vedno bolj tekmovali s stroji pri ustvarjanju novih spoznanj. Rutinski poklici bodo izginjali.	Velik pozitiven vpliv na šolo					0,58					
Trend 5: OD STANDARDIZACIJE DO PRILAGAJANJA . Prehajanje od množičnega izobraževanja v industrijskem obdobju do individualiziranih, digitalno omogočenih učnih poti. Od pridobitve naziva k doseganju učnih izidov in kompetenc.	Velik pozitiven vpliv na šolo					1,15					
Trend 6: OD MONOLITA DO SESTAVLJANKE . Učenje postaja interdisciplinarno in tehnološko podprto. Izobrazbo lahko sestavljajo pridobljena znanja in kompetence iz različnih študijskih programov in institucij.	Velik pozitiven vpliv na šolo					1,08					
Trend 7: VELIKO NOVIH IGRALCEV V IZOBRAŽEVANJU . Zagotavljanje formalnega izobraževanja dopolnjuje nove podjetniške pobude. Pojavlja se nova, inovativna in včasih agresivna konkurenca.	Velik pozitiven vpliv na šolo					0,46					
Trend 8: MOTNJE PRI PREHODU V ZAPOSILITEV . Povezava med formalno šolsko izobrazbo in delom, ki ga opravljamo je vedno bolj oslABLJENA.	Majhen vpliv na šolo					0,19					
Trend 9: POMEN MEDIJSKE PISMENOSTI . Pojav »fake news« ni trenuten ampak se krepi. Potrebna je sposobnost kritičnega razmišljanja pri ljudeh, da bi demokracije postale bolj odporne na manipulacije.	Majhen vpliv na šolo					0,46					
Trend 10: RAZVOJ GLOBALNE KONKURENCE V TERCIARNEM IZOBRAŽEVANJU . Evropa je prva ustvarila univerze, nima pa monopola. Za sedanje in prihodnje čase pa jih je treba temeljito prenoviti in prilagoditi.	Velik pozitiven vpliv na šolo					0,77					

Vidimo torej, da gredo po oceni ravnateljev šol globalni trendi v izobraževanju v prid višjim strokovnim šolam. V povprečne ocene za nobenega od trendov ne kaže negativnega vpliva. Štiri trende, katerih povprečna ocena presega +1 pa lahko po oceni ravnateljev smatramo za priložnosti.

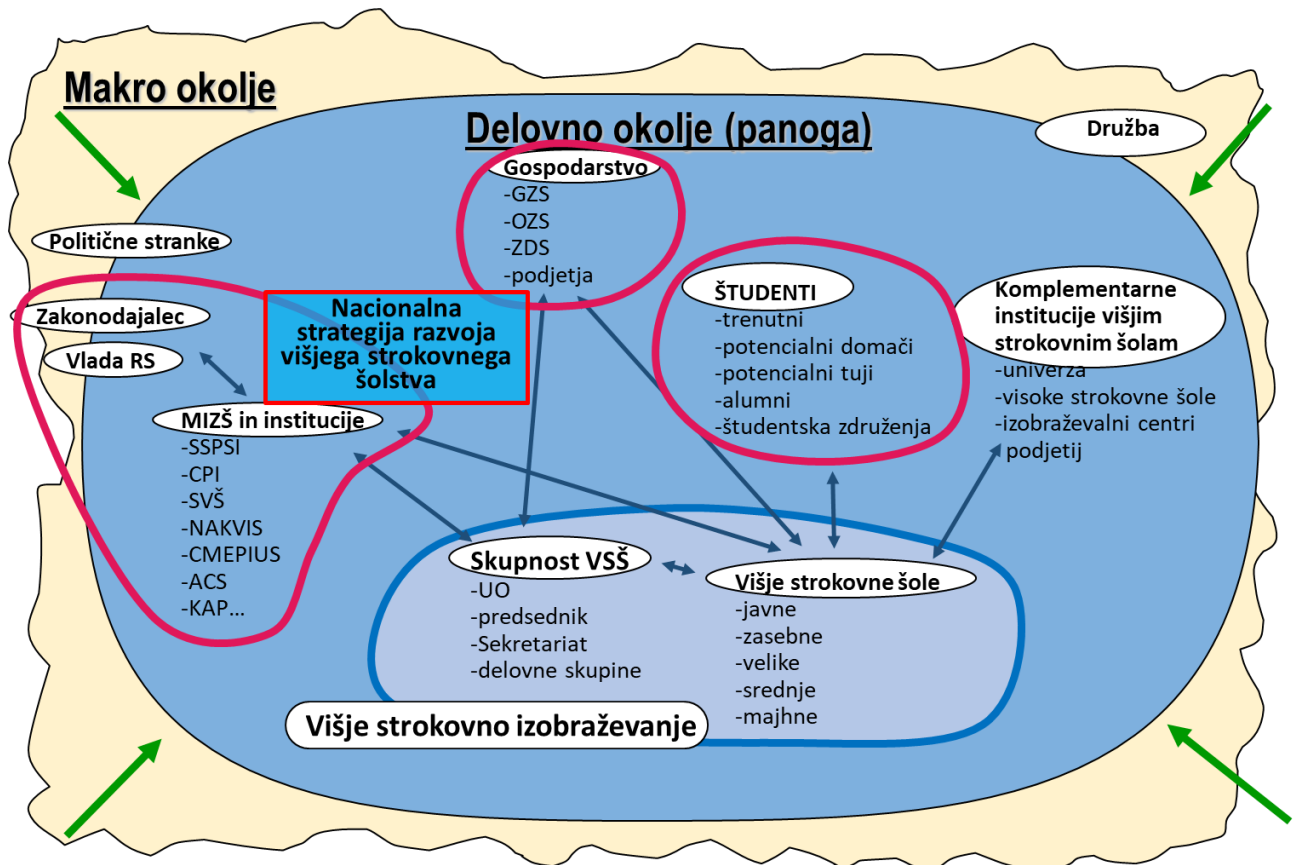
To so:

- Trend 2: **DIPLOMA NE POMENI KONCA UČENJA**. Naučiti se, kako se učiti, je najpomembnejša veščina. Vseživljenjsko učenje.
- Trend 3: **DIGITALNO JE NOVA PISMENOST**. Digitalne spretnosti postajajo temeljna pismenost. Mladi so tu v prednosti. Digitalno znanje je široko dostopno.
- Trend 4: **NE UČIJO SE VEČ SAMO LJUDJE (ampak tudi stroji)**. Ljudje bodo vedno bolj tekmovali s stroji pri ustvarjanju novih spoznanj. Rutinski poklici bodo izginjali.
- Trend 5: **OD STANDARDIZACIJE DO PRILAGAJANJA**. Prehajanje od množičnega izobraževanja v industrijskem obdobju do individualiziranih, digitalno omogočenih učnih poti. Od pridobitve naziva k doseganju učnih izidov in kompetenc.
- Trend 6: **OD MONOLITA DO SESTAVLJANKE**. Učenje postaja interdisciplinarno in tehnološko podprto. Izobrazbo lahko sestavljajo pridobljena znanja in kompetence iz različnih študijskih programov in institucij.

Globalni trendi v izobraževanju odpirajo nov prostor, ki ga s proaktivnim delovanjem višje strokovno izobraževanje oz. višje strokovne šole lahko izkoristijo za nadaljnji razvoj in za utrditev svoje vloge v družbi.

3.3. Delovno okolje VSI

Poleg globalnih trendov na delovanje višjega strokovnega izobraževanja še mnogo bolj neposredno vpliva njegovo bližje, delovno okolje. Strukturo delovnega okolja prikazuje naslednja slika:



Delovno okolje v katerem deluje višje strokovno izobraževanje je specifično in ima tri močne skupine deležnikov: državne institucije, delodajalce in študente.

Državne institucije neposredno vplivajo na samo obliko in vsebino delovanja višjih strokovnih šol ter Skupnosti VSŠ. Prav tako imajo močan vpliv na njihov razvoj. MIZŠ je ključni igralec in tudi partner, s katerim morajo višje strokovne šole in še posebej Skupnost VSŠ vzpostaviti medsebojen proaktiven odnos, nadgraditi svoje delovanje in postati dejanski strokovni in vsebinski partnerji.

Podobno velja za vse ostale institucije (SSPSI, CPI, SVŠ, NAKVIS, CMEPIUS, ACS,...), ki imajo vpliv na delovanje VSI. Bistveno bolj morajo razumeti potrebe VSI in jih aktivno podpreti.

Ključni deležnik v delovanju VSI so **delodajalci** – organizacije v gospodarstvu in negospodarstvu – s katerimi imajo VSŠ redne stike in z njimi sodelujejo. Po neformalnih podatkih je stopnja zaposljivosti diplomantov VSŠ višja od 90% - res pa pravih in natančnih informacij ni na voljo, so samo ocene. VSŠ sodelujejo v svojih okoljih z delodajalci na različnih področjih: pri izvedbi praks, različnih strokovnih projektih, donacijah... Tukaj se kaže največja priložnost za VSŠ in Skupnost VSŠ, saj s svojo prilagodljivostjo in relativno kratko dobo praktično usmerjenega izobraževanja lahko zagotavljajo kadre glede na kratkoročne in srednjeročne potrebe delodajalcev. Svojim študentom (rednim in izrednim) pa zagotavlja visoko stopnjo zaposljivosti ter ustrezno uporabno znanje.

Študenti so ključ do uresničitve ciljev vseh deležnikov v delovnem okolju. Trendi izven Slovenije govorijo močno v prid VSŠ – razmerja v Sloveniji pri študentih so v tem trenutku v prid Univerzam. Promocija VSŠ,

ustrezno sodelovanje z delodajalci in povečana prilagodljivost programov (ob podpori MIZŠ in drugih institucij) bo podlaga za povečanje interesa za vse vrste potencialnih študentov.

Eden od ključev do uresničitve ambicij višjega strokovnega izobraževanja pa je tudi močna **Skupnost VSŠ**, ki bo sposobna poenotiti in artikulirati interese VSŠ ter bo operativno sposobna za izvajanje nalog, ki jih je smiselno izvajati na enem mestu.

3.4. Citati in poudarki iz drugih državnih strateških dokumentov in analiz

Višje strokovno izobraževanje je skozi svoje delovno okolje močno vpeto v širšo družbo. Delovanje višjega strokovnega izobraževanja neposredno ali posredno podpira mnoge usmeritve in cilje, ki si jih je država zastavila skozi različne razvojne dokumente. Razumevanje potenciala, ki ga ima VSI za podporo širših družbenih usmeritev in ciljev ter za naslavljanje nekaterih velikih izzivov naše družbe, postavlja nove okvire za vrednotenje vlaganj v VSI. V nadaljevanju so zapisani citati in/ali poudarki, ki ilustrirajo družbene usmeritve, ki jih lahko s svojim delovanjem neposredno podpira tudi višje strokovno izobraževanje.

3.4.1. Slovenska strategija pametne specializacije S4 (potrdila Vlada RS septembra 2015) – CITATI, POUDARKI

Slovenska strategija pametne specializacije se implicitno in tudi eksplicitno naslanja na kadrovske potencialne sile v Sloveniji - tako obstoječi kot tisti nastajajoči skozi izobraževalni sistem.

V SWOT analizi slovenskega ekonomskega ter raziskovalno - razvojnega okolja med drugim navaja naslednje elemente, ki se po svoji vsebini navezujejo tudi na izobraževalni sistem in s tem tudi na višje strokovno izobraževanje:

Med slabostmi

- Nizka stopnja internacionalizacije znanosti in visokega šolstva
- Prešibko sodelovanje med (a) institucijami znanja in gospodarstvom, (b) med podjetji samimi ter (c) med institucijami znanja samimi.

Med nevarnostmi

- Beg možganov, še posebno mladih, izobraženih, podjetnih in izkušeni, tako v okviru gospodarstva, kot institucij znanja, pa tudi javne uprave ob hkratnem izrazitem staranju prebivalstva

Med priložnostmi

- Kroženje možganov in pritegnitev tujih talentov

Cilji S4: kam gremo

Ključna ciljna spremenljivka S4 je **dvig dodane vrednosti na zaposlenega**, kar bo merjeno na ravni posameznih področij uporabe. Na agregatni ravni pa se bo uspešnost izvedbe S4 odražala v (vse do leta 2023):

1. **Povečanjem deležu visokotehnološko intenzivnih proizvodov v izvozu** → dvig od 22,3 % na povprečno raven EU-15, ki znaša 26,5 %;
2. **Povečanjem deležu izvoza storitev z visokim deležem znanja v celotnem izvozu** → od 21,4 % na 33 %, kar pomeni prepolovitev zaostanka do povprečja EU;
3. **Dvigu celotne podjetniške aktivnosti** s sedanjih 11 % vsaj na raven povprečja EU, to je 12,8 %.

Koncept S4 – Kako bomo prišli tja

S4 celovito naslavlja širši nabor razvojnih politik povezanih z inovativnostjo, še posebej pa politiko spodbujanja raziskav in inovacij, industrijsko politiko, spodbujanje podjetništva, pa tudi dele sistema izobraževanja, politike razvoja podeželja, mednarodnih odnosov, izboljšanja zakonodajnega okolja (postopkov izdaje dovoljenj) in podobno. Podpora države prednostnim področjem bo torej finančna, vsaj tako pomemben

pa je tudi nefinančni del podpornih storitev države, ki se bo izvajal v tesnem sodelovanju med državo in strateškimi partnerstvi.

S4 – Človeški viri

Ključni izzivi, ki jih naslavlja ukrepi:

- zagotoviti dovolj strokovno usposobljenega kadra, ki odgovarja potrebam gospodarstva;
- prispevati k povečevanju dodane vrednosti s spodbujanjem oblikovanja novih organizacijskih in poslovnih modelov pri delu s človeškimi viri v podjetjih;
- osveščanje in povezovanje socialnih partnerjev in ostalih deležnikov z namenom prepoznavanja njihove vloge pri podpori tem procesom.

V finančni perspektivi 2007–2013 so bili že razviti oz. izvedeni nekateri mehanizmi/projekti v tej smeri (npr. kompetenčni centri, štipendijske sheme, mentorske sheme, vseživljenjska karierna orientacija, sofinanciranje projektov socialnih partnerjev in podobno) a so bili preveč nepovezani. Razvojna politika bo šla zato v smeri celovitosti ter obenem večje osredotočenosti na prednostna področja, tudi z vertikalnim mehanizmom izbora projekta. Prav tako bo z ukrepi bolj kot doslej:

- i. naslovljeno celotno področje razvoja človeških virov in njihovih kompetenc (izobraževanje po celotni vertikali, usposabljanje in specializacija),
- ii. postavljena jasna ločnica med specifičnimi ukrepi v podporo identificiranim področjem uporabe in horizontalnim ukrepom v izobraževalnem sistemu.

S4 – Znanje in kompetence zaposlenih

Ukrep je prvenstveno namenjen krepitvi specifičnih znanj, kompetenc, veščin in graditvi kariere zaposlenih v podjetjih, ki delujejo in se povezujejo v okviru prednostnih področij S4 (še posebej tistim pri katerih zaradi narave področja ukrep krepitve raziskovalcev ni toliko relevanten) za izboljšanje njihovega konkurenčnega položaja, je pa v določeni, manjši, meri odprt tudi za ostale perspektivne oblike oziroma področja (npr. kulturni in kreativni sektor, papirništvo, steklarstvo idr.) s potencialom kvalitetnejših delovnih mest in višje dodane vrednosti.

S4 – Mlada in ustvarjalna Slovenija

Ključ na znanju in inovacijah temelječe družbe in konkurenčnosti gospodarstva so ljudje. Prioriteta v naslednjem obdobju je zato spodbujanje ustvarjalnosti, inovativnosti in podjetnosti mladih, razvijanje nadarjenosti in izboljšanje njihovih ključnih kompetenc v vseh fazah izobraževalnega procesa oz. po njegovi celotni vertikali. Z ukrepi bosta prednostno naslovljena dva elementa, ki sta bila do sedaj deležna premalo pozornosti:

➤ *odkrivanje, spodbujanje in razvoj potenciala mladih in njihovih sposobnosti* ➔ od razvoja samega sistema za identificiranje talentov / nadarjenosti do spodbud za podporo inovativnim projektom, tudi na različnih ravneh izobraževanja ter

➤ *spodbujanje podjetnosti in ustvarjalnosti mladih po celotni vertikali izobraževalnega procesa* ➔ pri tem je nujno zagotoviti ne samo pilotno ampak vgraditev v sistemsko izvajanje aktivnosti kot so npr. preoblikovanje in dopolnitev študijskih programov z vsebinami in predmeti, ki razvijajo kompetence s področja inovativnosti, ustvarjalnosti in podjetništva, zagotavljanje odprtih učnih okolij, vključevanje gostujočih domačih in tujih strokovnjakov iz prakse v pedagoški proces, pospeševalniki idej ter spodbujanje možnosti preizkušanja in izvedbe konkretnih zamisli.

Medtem ko gre pri ukrepu mlada in ustvarjalna Slovenija za systemske in dolgoročneje ukrepe znotraj izobraževalnega sistema za pridobivanje ključnih znanj in kompetenc, gre pri Znanju in kompetencah zaposlenih za hitro odzivne in ciljno usmerjene ukrepe na področju pridobivanja specifičnih, poklicnih kompetenc predvsem pa specifičnih veščin, znanj in spretnosti. Ena temeljnih razlik med obema skupinama ukrepov je v tem da se pri potrebnem spreminjanju izobraževalnega sistema med ostalimi spremembami upoštevajo tudi spremembe na trgu dela, medtem ko gre pri drugih - usposabljanjih in specializiranih izobraževanjih za potrebe delodajalcev - za hitro, neposredno odzivnost in prilagoditve dogajanjem na trgu oz. potrebam trga dela.

3.4.2. Strategija razvoja Slovenije 2030, (Vlada RS, december 2017) – CITATI, POUDARKI

Razvoja izhodišča Slovenije:

»Raven izobrazbe prebivalstva se je precej izboljšala, ostajajo pa številna neskladja med ponudbo in povpraševanjem po znanju in spretnostih na trgu dela. V luči demografskih sprememb, ki bodo med drugim zahtevale povečevanje delovne aktivnosti starejših, pa tudi z vidika odzivanja družbe na globalne trende je treba krepiti učenje za in skozi življenje.«

»Demografska gibanja se tudi različno zrcalijo v prostoru. V bližini mest se število zlasti mlajšega prebivalstva povečuje, zmanjšuje pa v oddaljenih in obmejnih območjih. Ob neustreznem obravnavanju problematike se bo ta trend še nadaljeval, kar bo vplivalo tudi na zmanjševanje delovne sile v oddaljenih območjih, opuščanje kmetijstva in povečano zaraščanje, vprašanje varnosti, v mestih pa tudi na večje potrebe po stanovanjih in prilagoditvah storitvenih mrež.«

Osrednji cilj Strategije razvoja Slovenije 2030 je zagotoviti kakovostno življenje za vse. Strateške usmeritve države za doseganje kakovostnega življenja so:

- vključujoča, zdrava, varna in odgovorna družba,
- učenje za in skozi vse življenje,
- visoko produktivno gospodarstvo, ki ustvarja dodano vrednost za vse,
- ohranjeno zdravo naravno okolje,
- visoka stopnja sodelovanja, usposobljenosti in učinkovitosti upravljanja.

Sistem višjega strokovnega izobraževanja lahko neposredno ali posredno podpira predvsem dve od naštetih strateških usmeritev:

- učenje za in skozi vse življenje,
- visoko produktivno gospodarstvo, ki ustvarja dodano vrednost za vse,

Za uresničevanje teh pet strateških usmeritev za doseg osrednjega cilja strategija izpostavlja dvanajst razvojnih ciljih strategije, ki so postavljeni na medsebojno povezanih in soodvisnih področjih:

1. Zdravo in aktivno življenje
2. Znanje in spretnosti za kakovostno življenje in delo
3. Dostojno življenje za vse
4. Kultura in jezik kot temeljna dejavnika nacionalne identitete
5. Gospodarska stabilnost
6. Konkurenčen in družbeno odgovoren podjetniški in raziskovalni sektor
7. Vključujoč trg dela in kakovostna delovna mesta
8. Nizkoogljično krožno gospodarstvo
9. Trajnostno upravljanje naravnih virov
10. Zaupanja vreden pravni sistem
11. Varna in globalno odgovorna Slovenija
12. Učinkovito upravljanje in kakovostne javne storitve

Sistem višjega strokovnega izobraževanja lahko neposredno ali posredno aktivno podpira predvsem dva od naštetih ciljev:

- Znanje in spretnosti za kakovostno življenje in delo
- Vključujoč trg dela in kakovostna delovna mesta

3.4.3. Strategija dolgožive družbe, (Vlada RS, 20. julij 2017) – CITATI, POUDARKI

V uvodu k Strategiji dolgožive družbe je kot prvi od štirih stebrov strategije opredeljen »trg dela in izobraževanje (prilagoditve na trgu dela, vključno z izobraževanjem in usposabljanjem, zagotavljanje zadostnega obsega delovne sile z neto priseljevanjem)«.

Usmeritve, ki so najbolj relevantne za vlogo VSI, se nanašajo na izobraževanje in usposabljanje. Zahteve po daljšem dostopu do izobraževanja in usposabljanja strategija opredeljuje takole:

»Daljša delovna aktivnost in tehnološke spremembe zahtevajo stalno izpopolnjevanje veščin za večjo prilagodljivost posameznika na delovnem mestu in zaposljivost. Delež vključenih v vseživljenjsko učenje v Sloveniji s starostjo upada hitreje kot v drugih državah. Zato je vključenost starejših v vseživljenjsko učenje oziroma usposabljanje pomembno za njihove delovno aktivnost in produktivnost na delovnem mestu ter vključenost v družbo. Za prilagajanje spremembam na delovnih mestih, ki jih povzroča digitalizacija, bo potrebno pridobivanje novih znanj. Raziskava PIAAC je pokazala, da je pri nas uspešnost odraslih pri reševanju težav v tehnološko bogatih okoljih slaba.«

Za preseganje stanja strategija ponuja naslednje usmeritve:

- vzpostavitev sistemskih možnosti za stalno izobraževanje in usposabljanje na delovnem mestu ter možnosti za izobraževanje za spremembo delovne kariere (z jasno določitvijo nalog države, posameznika in delodajalcev);
- prilagoditev izobraževalnega sistema potrebam po stalnemu izobraževanju in usposabljanju;
- krepitev (kulture) vseživljenjskega učenja posameznikov v družbi in podjetjih;
- prilagoditev izobraževalnih sistemov za večje spodbujanje ustvarjalnosti in podjetnosti;
- povečanje vključenosti starejših v vseživljenjsko učenje za večjo zaposljivost in omogočanje vseživljenjske kariernе usmeritve v razvoj in spremembo;
- vlaganje v povečanje zaposljivosti nizko izobraženih in starejših s krepitvijo delovanja aktivne politike zaposlovanja;
- prilagajanje izobraževalnih programov spremembam zaradi digitalizacije;
- oblikovanje programov za pripravo na upokožitev, ki spodbujajo vključenost v družbo in aktivnost tudi po upokožitvi

Tudi pri realizaciji tukaj načrtanih usmeritev lahko sistem višjega strokovnega šolstva s svojo prilagodljivostjo ter geografsko dostopnostjo odigra pomembno vlogo.

3.4.4. Resolucija o visokem šolstvu - CITATI

»NPVŠ 2011–2020 se smiselno navezuje na celotno področje terciarnega izobraževanja, ki ga poleg visokošolskih institucij tvorijo tudi višje strokovne šole. Program prav tako vključuje povezovanje z gospodarstvom, znanostjo ter znanstveno in kulturno politiko. V slednjem pogledu je komplementaren s predlagano Raziskovalno in inovacijsko strategijo Slovenije 2011–2020.«

»V kontekstu večje diverzifikacije, fleksibilizacije, deregulacije in povečanja transparentnosti slovenskega visokega šolstva je treba bolje opredeliti binarnost univerzitetnih in strokovnih študijskih programov in visokošolskih institucij. »Teoretsko raziskovalna« in »strokovna« naravnost študija morata biti zaradi boljšega in predvsem kakovostnejšega razvoja vseh potencialov institucij in študentov ločeni, in sicer tako, da ne bo prihajalo do danes zaznanih zaviralnih prepletanj univerzitetnih in strokovnih programov ali posameznih vsebin. Zato se bodo v prihodnje jasneje opredelili pogoji za izvajanje univerzitetnih študijskih programov na eni strani in visokošolskih strokovnih študijskih programov na drugi. Visokošolske institucije morajo zagotavljati vsebinsko, izvedbeno in organizacijsko različnost obeh vrst programov. Tako bo spodbujeno oblikovanje po usmeritvi in izvajanju kakovostnih strokovnih visokošolskih študijskih programov oziroma institucij, ki temeljijo na ugotovljenih potrebah za tovrsten program oziroma institucijo ter na aktivnem sodelovanju gospodarstva in negospodarstva pri načrtovanju in izvedbi tovrstnih študijskih programov. Temeljna presoja za izpolnjevanje pogojev za univerzitetni ali strokovni študijski program se bo usmerila na program, pri čemer bo NAKVIS prevzel bistveno vlogo. Povpraševanje po izobraževanju po končani prvi študijski stopnji je vse večje, prav tako potreba po kompleksnih družbenih in tehnoloških znanjih. Zato bo študijska struktura oblikovana tako, da bo omogočena tudi strokovna naravnost visokošolskega izobraževanja po prvi študijski stopnji (kot je specializacija, ki bo lahko na ravni druge študijske stopnje ali del te stopnje, odvisno od izvedbe in kompetenc diplomantov tovrstnih programov).«

»Druge visokošolske institucije bodo skladno s svojim poslanstvom nudile najsodobnejše kakovostno znanje in kompetence. Politehnike bodo izvajale strokovne študijske programe, izobraževalni proces bo temeljil predvsem na zagotavljanju strokovnih kompetenc diplomantov ob doseganju zahtevanih učnih izidov, ki bodo izhajali iz nacionalnega ogrodja kvalifikacij, ter na trajnejšem sodelovanju s potencialnimi uporabniki njihovega znanja, zlasti z gospodarstvom, ter na potrebah regije, v kateri delujejo. Način strokovnega poučevanja bo usmerjen v pridobivanje strokovnega znanja in veščin ter v sposobnost uporabe znanja v različnih okoljih, kurikulum pa bo vključeval praktično usposabljanje, ki bo moralo biti vnaprej zagotovljeno.«

»Urejena bo umestitev višjega strokovnega šolstva v terciarno izobraževanje. Odnos med višjim in visokim šolstvom mora biti jasen na vseh področjih: pri statusu institucij, pripravi študijskih programov, akreditaciji institucij in programov, financiranju in prehodu študentov in diplomantov med posameznimi institucijami. Pristojni ministrstvi za visoko šolstvo in višje šolstvo bosta pripravili predlog rešitve za jasnejšo umestitev tovrstnega izobraževanja.«

»Družba znanja in doseganje temeljnih ciljev visokega šolstva potrebujeta pestro izobraževalno ponudbo na raznolikih visokošolskih institucijah, a brez razdrobljenosti študijskih in raziskovalnih programov, ki se odraža v njihovem prevelikem številu. Zato bo v sodelovanju z visokošolskimi institucijami in višjimi strokovnimi šolami sistem terciarnega izobraževanja organiziran tako, da se bodo institucije v slovenskem prostoru v prihodnosti med seboj dopolnjevale, poiskale in razvile svoje prednostne plati ter se pri tem povezovale v slovenskem in mednarodnem prostoru. Študijski programi bodo postali različni po vsebini in usmeritvi. Skladnost študijskih programov z nacionalnim ogrodjem kvalifikacij bo zagotavljala doseganje potrebnih visokošolskih standardov, sicer pa bodo visokošolske institucije same in v sodelovanju z družbo pripravljale takšne programe, ki bodo ustrezali potrebam in pričakovanjem prihodnjega razvoja slovenske družbe.«

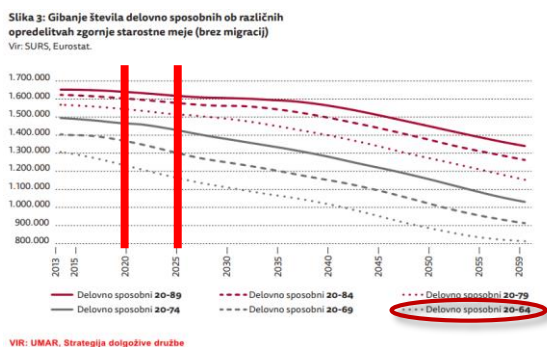
»Visokošolske institucije bodo nudile tudi druge oblike izobraževanja za vseživljenjsko učenje, ki bodo lahko tudi uvrščeni v nacionalno ogrodje kvalifikacij, ne bodo pa nujno nudili ravni izobrazbe. Posameznike in delodajalce ter druge družbene skupine se mora bolje informirati o pomembnosti različnih fleksibilnih izobraževalnih poti, pridobivanju kvalifikacij na horizontalni ravni, torej ne le o usmerjenosti k višji ravni izobrazbe, temveč k najprimernejši kombinaciji kompetenc in kvalifikacij ter s tem svoje usposobljenosti.«

»Mednarodna usmerjenost bo omogočala tako povezovanje z najbližjimi sosednjimi regijami kot tudi z najboljšimi institucijami z vsega sveta. Še posebej se želi povečati privlačnost slovenskega visokošolskega prostora za študente z Zahodnega Balkana ter Evro-sredozemske regije. Postati se želi primer dobre prakse na področju regijske mobilnosti.«

»Omogočeni bodo pogoji za bogatejšo ponudbo vseživljenjskega učenja na terciarni ravni tudi s posodobitvijo postopkov za akreditacijo študijskih programov za pridobitev izobrazbe in izpopolnjevanje ter s spodbujanjem fleksibilnih učnih poti in javnosti odprtim dostopom do objektivne informacije o ponudnikih visokošolskega izobraževanja v Sloveniji. Pri tem bodo visokošolske institucije in višje strokovne šole spodbujene, da omogočajo fleksibilne učne poti ter priznavajo predhodno pridobljeno znanje in kompetence, ki pa vsekakor morajo ustrezati postavljenim akademskim standardom. Neformalno in priložnostno učenje bo tako pravica posameznika in predmet presoje visokošolskih institucij.«

3.4.5. Demografske spremembe ter njihove ekonomske in socialne posledice, (UMAR, maj 2016), Ekonomski izzivi 2016, Odzivanje na demografske spremembe (UMAR, junij 2016) ter Poročilo o razvoju 2018, (UMAR, junij 2018)- CITATI, POUDARKI

Demografska gibanja sedaj in v bližnji prihodnosti izrazito negativno vplivajo na tehnološki in gospodarski razvoj.

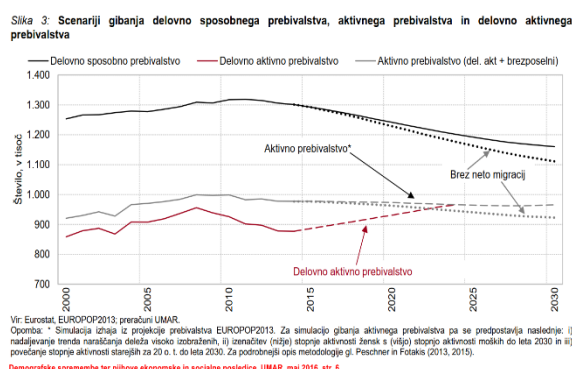


Po optimističnem scenariju aktiviranja mladih (20-29) in starejših (55-64) ter ob aktiviranju vseh brezposelnih bo brez neto migracijskih prilivov v 10 letih rast razpoložljivih delavcev negativna. Ker je uresničitev takega scenarija (tj. polna aktivacija mladih, starih, brezposelnih) malo verjetna, bo do tega prišlo že bistveno prej.

V določenih panogah do tega že prihaja v 2018, 2019 – turizem, gostinstvo, informatika, kovinsko-predelovalna industrija...

Nakazuje se pomanjkanje delovne sile (kakršne koli, kaj šele ustrezno usposobljene).

Ob staranju prebivalstva in pričakovanih večjih potrebah poslovnega sektorja po terciarno izobraženih bo namreč treba zagotoviti dovolj veliko število odraslih z ustrezno terciarno izobrazbo.



Razlike so prisotne tudi na ravni slovenskih statističnih regij. Nekatere regije so / bodo pri tem še v mnogo slabšem položaju. Delež terciarno usposobljenih kadrov v „neosrednjih regijah“ je bistveno manj ugoden (osrednjeslovenska skoraj 40%, zasavska samo okrog 20%).

Še vedno je težava v učinkoviti rabi terciarne izobrazbe, kar se kaže v neskladju med znanji in spretnostmi, saj je terciarno izobraževanje premalo povezano s potrebami poslovnega sektorja. Nizka je tudi učinkovitost študija, saj je, kljub visoki vključenosti, delež terciarno izobraženih v starostni Skupini 20-24 let nizek.

Vpis v terciarno izobraževanje je še vedno premalo usklajen s potrebami poslovnega sektorja. To je posledica dejstva, da pri nas ni sistema spremljanja zaposljivosti diplomantov in dolgoročnih napovedi potreb trga dela, kar otežuje večje upoštevanje potreb tega sektorja pri načrtovanju vpisa.

Za reševanje oz. omilitev negativnih demografskih gibanj navaja UMAR naslednje možne ukrepe:

- Povečevanje delovne aktivnosti mladih (20-29 let)
- Povečevanje delovne aktivnosti starejših (55-65 let)
- Pritok delovne sile iz drugih držav

V vseh treh scenarijih se najde pomembna vloga za VSI. Zaradi praktične naravnosti programov VSI, v relativno kratkem času ponudi strokovnjaka, ki je takoj zaposljiv in potrebuje malo uvajanja. Omogoča hitrejši vstop študentov na trg dela.

Ob trendu selitve mladih v večja središča ponuja možnost, da se del mladih, ki končajo srednjo šolo, zadrži v regiji.

Ponuja neposredno podporo regionalnemu gospodarstvu, tako v smislu razpoložljivega znanja kot tudi usposabljanja bodoče in aktualne delovne sile.

Tudi v primeru pritoka delovne sile iz drugih držav je najbolj primeren del terciarnega izobraževanja, ki je lahko element podpore državi pri izvajanju (bodoče?) imigracijske strategije.

4. Opredelitev vizije višjega strokovnega šolstva

4.1. Vizija

Višje strokovno izobraževanje je fleksibilni del terciarnega izobraževanja, praktično usmerjen študij, ki je sposoben v kratkem času odreagirati na potrebe gospodarstva oz. družbe.

Odlikujejo ga kakovost programov, njihova prilagodljivost potrebam gospodarstva oz. družbe ter visoka zaposljivost diplomantov.

4.2. Vloga višjega strokovnega izobraževanja v družbi

Višje strokovno izobraževanje kot del terciarnega izobraževanja ima pomembno in specifično vlogo znotraj izobraževalnega sistema in družbe nasploh. Oboje izhaja iz njegove vloge pri zagotavljanju potreb trga dela. Velik obseg praktičnega izobraževanja pri delodajalcu omogoča študentu, da že v času študija spozna delovno okolje in sodoben tehnološki proces in mu tako olajšuje prehod na trg dela. Istočasno delodajalec spoznava in izpopolnjuje svoje bodoče zaposlene že v času njihovega izobraževanja.

Odprti kurikulum, specifika višješolskega strokovnega izobraževanja, je za enkrat še ne dovolj izkoriščena programska oblika. Oblikuje ga šola v skladu s potrebami lokalnega gospodarstva. Na ta način se izobraževalni program lahko hitro odzove, tako na novosti, ki so posledica tehnološkega razvoja, kot na specifične potrebe posameznega lokalnega okolja. Posledično se ohranjajo delovna mesta, nastajajo nova, mladi dobivajo možnost zaposlitve v domačem okolju. Vse skupaj prispeva med drugim k poseljenosti podeželja in manjših mest, kar je podpora hitrejšemu in enakomernejšemu gospodarskemu razvoju.

5. Strateški cilji

Za uresničitev vizije višjega strokovnega šolstva v obdobju 2020 do 2030 so ključni naslednji strateški cilji:

- A. Finančno stabilno poslovanje višjih strokovnih šol**
- B. Vsestranska kakovost višjega strokovnega izobraževanja**
- C. Prilagajanje potrebam gospodarstva oziroma družbe**
- D. Visoka zaposljivost diplomantov VSŠ**

6. Strateški ukrepi in njihova medsebojna interakcija

Realizacijo zastavljenih ciljev podpirajo strateških ukrepi, za katere se predvideva, da bodo operacionalizirani v obdobju veljavnosti strategije. Predvideni so naslednji ukrepi:

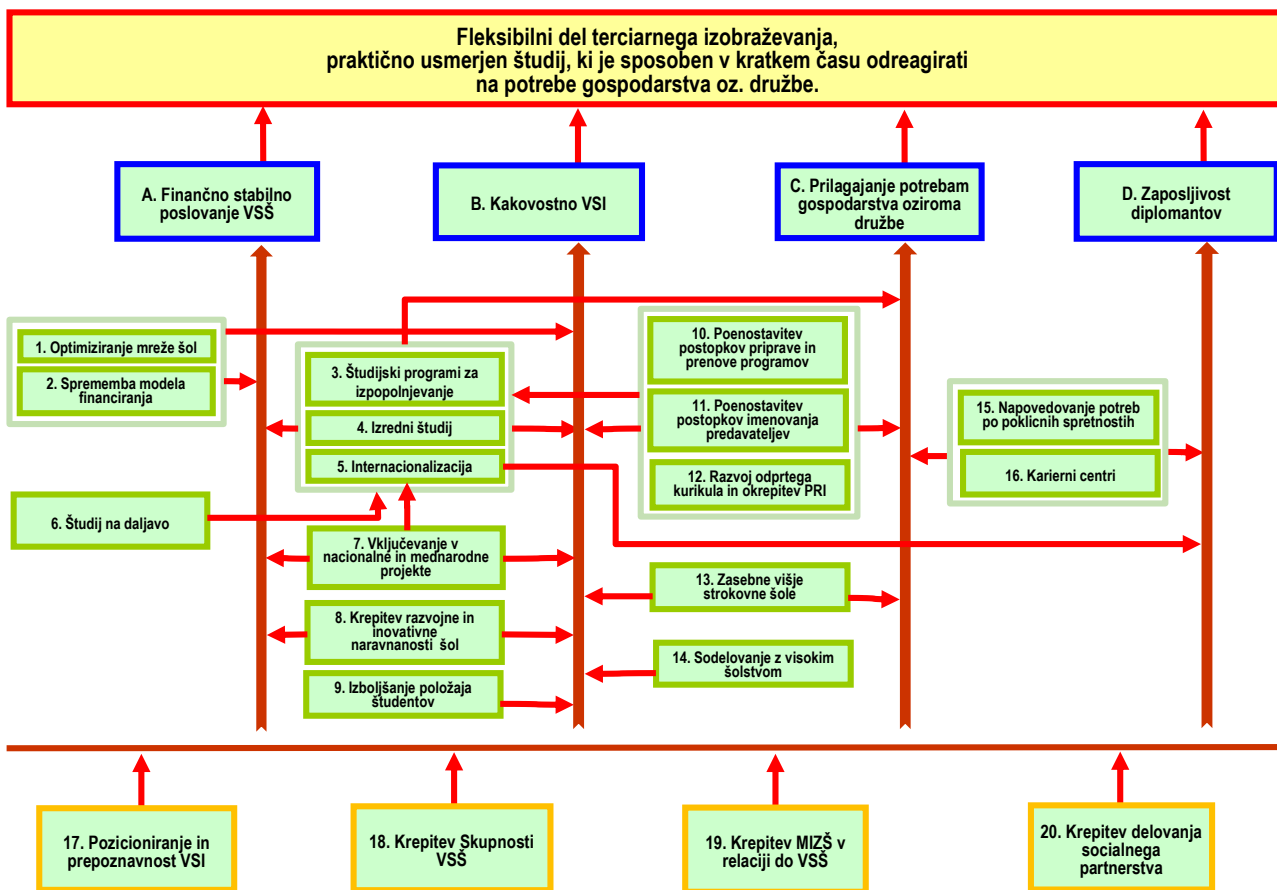
1. Optimiziranje mreže šol
2. Sprememba modela financiranja
3. Študijski programi za izpopolnjevanje
4. Izredni študij
5. Internacionalizacija
6. Študij na daljavo
7. Vključevanje v nacionalne in mednarodne projekte
8. Krepitev razvojne in inovativne naravnosti šol
9. Izboljšanje položaja študentov
10. Poenostavitev procesa priprave in prenove programov
11. Poenostavitev procesa imenovanja predavateljev
12. Razvoj odprtega kurikula in okrepitev praktičnega izobraževanja
13. Zasebne višje strokovne šole / podeljevanje koncesij
14. Sodelovanje z visokim šolstvom
15. Napovedovanje potreb po poklicnih spretnostih
16. Karierni centri

Uspešna izvedba naštetih ukrepov temelji na izpolnitvi štirih pomembnih predpogojev.

17. Pozicioniranje in prepoznavnost višjega strokovnega izobraževanja
18. Krepitev Skupnosti višjih strokovnih šol
19. Krepitev vloge ministrstva v odnosu do višjih strokovnih šol
20. Krepitev delovanja socialnega partnerstva

Ukrepi so med seboj prepleteni in podpirajo tako eden drugega kot tudi enega ali več strateških ciljev. Najbolj izpostavljeni medsebojni vplivi so prikazani na spodnji shemi. Poleg prikazanih povezav lahko obstajajo še druge. Lahko bi rekli, da v večji ali manjši meri vsak ukrep vpliva na vse ostale.

Izpostavljeni predpogoji pa bodo zagotovili ustrezno raven operativne sposobnosti, ki je potrebna za učinkovito realizacijo strategije.



Vizija višjega strokovnega izobraževanja vsebuje štiri strateške cilje - štiri stebre. Da bi višje strokovno izobraževanje lahko bilo fleksibilni del terciarnega izobraževanja, ki je praktično usmerjeno in sposobno v kratkem času odreagirati na potrebe gospodarstva in družbe je potrebno zagotoviti pogoje za finančno stabilno poslovanje višjih strokovnih šol, potrebno je zagotoviti kakovostno izvajanje izobraževalnih programov, potrebno je razviti mehanizme za prilagajanje potrebam gospodarstva in družbe in skozi vse to je potrebno dosegati in ohraniti visoko zaposljivost diplomantov.

Optimiziranje mreže šol (1) ter sprememba modela financiranja (2) morata zagotoviti temelje za finančno stabilno poslovanje šol (A). Pri tem je potrebno postaviti in uveljaviti kriterije za celovito presojanje uspešnosti šol. Oba ukrepa imata tako tudi močno povezavo s kakovostjo VSI (B).

Ureditev, nadgraditev, izvajanje študijskih programov za izpopolnjevanje (3), izrednega študija (4) in tudi internacionalizacije (5) neposredno prispeva tako k izboljševanju finančnega poslovanja šol (A) kot tudi k kakovosti višjega strokovnega izobraževanja (B) in hitremu prilagajanju potrebam gospodarstva in družbe (C). Študij na daljavo (6) je pri tem lahko dodatna podpora. Njegov pomen se bo s časom še povečeval, zato je potrebno pristopiti tako k razjasnitvi regulativnega okvira in prilagoditvi vsebin kot tudi razvoju (skupne?) tehnološke platforme.

Vključevanje v nacionalne in mednarodne projekte (7) neposredno podpira internacionalizacijo (6), hkrati pa ima pozitiven vpliv na finančno sliko (A) in na kakovost VSI (B). Krepitev razvojne in inovativne naravnosti šol (8) ima dve dimenziji. Ena je usmerjena navznoter v razvoj in inoviranje delovanja šol, druga pa je usmerjena v okolje in v sodelovanje z gospodarstvom. Obe dimenziji podpirata kakovost (B) in finančno uspešnost (A).

Izboljšanje položaja študentov višjih strokovnih šol (9) pomeni izenačitev njihovega položaja s položajem ostalih študentov. Z vidika ene od ključnih skupin deležnikov je to neposreden element kakovosti (B).

Poenostavitev postopkov priprave in prenove programov (10), poenostavitev postopkov imenovanja predavateljev (11) ter razvoj odprtega kurikula in okrepitev praktičnega izobraževanja (12) je potrebno uravnotežiti z vidika zagotavljanja kakovosti višjega strokovnega izobraževanja (B) in prilagodljivosti spreminjajočim se potrebam gospodarstva in družbe (C).

Zasebne višje strokovne šole (13) so tako zgodovinsko kot v sedanjosti pomemben element VSI, ki prispeva h kakovosti (B) in k prilagodljivosti (C). Da bi bilo tako tudi v prihodnje, je potrebno izenačiti pogoje za delovanje zasebnih in javnih šol.

Predvsem z vidika najbolj uspešnih študentov je smiselno urediti sodelovanje z visokim šolstvom (14), kjer so nedefinirani predvsem pogoji za prehod iz višjih strokovnih šol na visoke šole.

Napovedovanje potreb po poklicnih spretnostih (15) ter nadgradnja delovanja kariernih centrov (16) sta ključna ukrepa za uspešno prilagajanje potrebam gospodarstva (C) ter za zagotavljanje visoke zaposljivosti diplomantov (D).

Uresničitev načrtanih ukrepov ni samo po sebi umevna. Potreben je preboj glede pozicioniranja in prepoznavnosti VSI (17) v družbi, pri delodajalcih, med mladimi, med starši. Višješolsko strokovno izobraževanje je marsikje nevidno, neprepoznano in nerazumljeno. Potrebna je okrepitev Skupnosti višjih strokovnih šol (18), da bo lahko poleg osnovnih zakonskih nalog operativno sposobna izvajati celo množico aktivnosti, ki izvirajo iz načrtovanih ukrepov in kjer je potrebno doseči usklajeno delovanje šol. Močno zaželeno je tudi krepitev MIZŠ (19), ki bo postalo mnogo bolj proaktivno v odnosu do višjih strokovnih šol. V celi sliki pa je potrebno imeti pred očmi tudi samo izhodišče višjega strokovnega izobraževanja. Za uspešno izvedbo načrtane strategije je potrebna krepitev delovanja socialnega partnerstva (20), po potrebi pa tudi preureditev ali nadgradnja mehanizmov, skozi katere je to operacionalizirano.

7. Strateški ukrepi

V okviru priprave strategije razvoja VSI so bile za vse identificirane ukrepe oblikovane začetne definicije izvedbenih projektov. Začetne definicije vsebujejo poleg naslova projekta še splošno opredeljen namenski cilj, prioriteto ter splošno opredeljene predvidene projektne aktivnosti. Projekti bodo dokončno definirani, ko bodo imenovani projektni vodje ter ustrezne delovne skupine.

Nadaljnje upravljanje s projekti je naloga MIZŠ, ki bo glede na spreminjanje okoliščin, pobude deležnikov in tudi glede na razpoložljive vire določal prioritete ter po potrebi preoblikoval projekte.

Delovni naslov ukrepa / projekta:	7.1. Optimiziranje mreže šol
Namenski cilji:	Doseči pozitivno poslovanje višjih strokovnih šol in zadostno število študentov na posameznih programih in šolah
Idejna zasnova nalog in aktivnosti:	▪ Izdelati kriterije in normative za velikosti šol oz. vpisanega števila študentov v program ▪ Pripraviti postopke za združevanje višjih strokovnih šol ▪ Razmeščanje programov višjih strokovnih šol glede na potrebe lokalnega gospodarstva ▪ Vzpostavitev celovitih in uravnoteženih kazalnikov za spremljanje uspešnosti šol glede na: - kakovost usposabljanja - ustreznost (usklajenost programov glede na geografsko področje) - finančna vzdržnost /racionalna poraba sredstev - vpetost v lokalno gospodarstvo in lokalno okolje - prehodnost študentov - zaposljivost diplomantov - upoštevanje posebnosti posameznih programov / šol pri vrednotenju; utemeljene izjeme lahko obstajajo ▪ Vzpostavitev mehanizmov za ukinitve šol ▪ Vpetost v srednješolske centre poklicnega in strokovnega izobraževanja

Delovni naslov ukrepa / projekta:	7.2. Sprememba modela financiranja
Namenski cilji:	Zagotovitev finančno stabilnega poslovanja višjih strokovnih šol
Idejna zasnova nalog in aktivnosti:	▪ zagotovitev večjega deleža proračunskih sredstev za financiranje VSI ▪ določitev minimalnih pogojev za zagotavljanje stabilnega financiranja ▪ sprememba normativov in kriterijev za financiranje (izjeme, dodatni kriteriji za specifično dogovorjene vsebinske rezultate) ▪ zagotoviti financiranje na področju kakovosti, kariernih centrov, digitalizacije in posodobitve opreme

Delovni naslov ukrepa / projekta:	7.3. Študijski programi za izpopolnjevanje
Namenski cilji:	Posodobiti izhodišča za pripravo programov za izpopolnjevanje kot programov nadaljnjega poklicnega in strokovnega izobraževanja in usposabljanja za potrebe trga dela
Idejna zasnova nalog in aktivnosti:	▪ Pregled in posodobitev izhodišč za pripravo študijskih programov za izpopolnjevanje ▪ Poenostavitev postopkov sprejema študijskih programov za izpopolnjevanje ▪ Vloga poklicnih standardov v programih izpopolnjevanja (preučitev stanja in morebitne spremembe načina uporabe)

Delovni naslov ukrepa / projekta:	7.4. Izredni študij
Namenski cilji:	Definirati izvajanje izrednega študija ter spremeniti pravne podlage, ki urejajo to obliko študija
Idejna zasnova nalog in aktivnosti:	▪ Prilagoditev izvajanja izrednega študija ▪ Pravice iz statusa študenta vpisanega v izredni študij ▪ Uskladiti priznavanje PRI izrednim študentom ▪ Izenačitev pogojev izvajanja izrednega študija v javnih in zasebnih šolah ▪ Nova definicija izrednega študija (je to zgolj način izvajanja študijskih programov ali je definicija povezana z njegovim financiranjem?) ▪ Sprememba in dopolnitev pravnih podlag, ki urejajo izredni študij

Delovni naslov ukrepa / projekta:	7.5. Internacionalizacija
Namenski cilji:	Z vzpostavitvijo pogojev za večjo mobilnost do privlačnega višjega strokovnega izobraževanja, odprtega v mednarodno okolje
Idejna zasnova nalog in aktivnosti:	▪ Poenostaviti in poenotiti postopke vključevanja tujih študentov v visokem strokovnem izobraževanju ▪ Mobilnost predavateljev višjih strokovnih šol ▪ Mobilnost študentov višjih strokovnih šol ▪ Vključenost v mednarodne projekte in izmenjava primerov dobrih praks v mednarodnem okolju ▪ Skupni študijski programi s šolami v tujini (dislocirana enota?) ▪ Priznavanje predhodno pridobljene izobrazbe (tudi ENIC-NARIC)

Delovni naslov ukrepa / projekta:	7.6. Študij na daljavo
Namenski cilji:	Definirati izvajanje študija na daljavo ter spremeniti/ dopolniti ustrezne pravne akte
Idejna zasnova nalog in aktivnosti:	▪ Sprememba in dopolnitev pravnih aktov, ki urejajo študij na daljavo ▪ Omogočiti priznavanje praktičnega izobraževanja študentom na daljavo ▪ Priprava standardov za izvajanje študija na daljavo

Delovni naslov ukrepa / projekta:	7.7. Vključevanje v nacionalne in mednarodne projekte
Namenski cilji:	Zagotoviti višjim strokovnim šolam možnost za vključevanje v mednarodne projekte
Idejna zasnova nalog in aktivnosti:	▪ Umetiti višje strokovne šole in reprezentativna združenja kot upravičence v pravne podlage za pripravo razpisov ▪ Reden pregled in načrtovanje razvojnih potreb v višjem strokovnem izobraževanju ter upoštevanje teh potreb pri pripravi razpisov

Delovni naslov ukrepa / projekta:	7.8. Krepitev razvojne in inovativne naravnosti šol
Namenski cilji:	Določiti nove razvojne naloge in urediti podporni sistem za izvajanje razvojnih nalog v VSI
Idejna zasnova nalog in aktivnosti:	▪ Določiti nove razvojne naloge na področju novih učnih metod, digitalizacije, novih programov ... ▪ Urediti podporni sistem za izvajanje razvojnih nalog v VSI ▪ Stalno strokovno izpopolnjevanje strokovnih delavcev VSI

Delovni naslov ukrepa / projekta:	7.9. Izboljšanje položaja študentov
Namenski cilji:	Izenačiti položaj in pravice študentov višjega strokovnega izobraževanja s položajem in pravicami ostalih študentov.
Idejna zasnova nalog in aktivnosti:	▪ Izenačiti pravice iz statusa študenta (bivanje študentov v študentskih domovih oz. možnost pridobitve subvencije za bivanje, podaljšanje statusa diplomantu do konca študijskega leta) ▪ Preučiti možnosti za vzpostavitev sistema izbirnosti predmetov med šolami

Delovni naslov ukrepa / projekta:	7.10. Poenostavitev postopka priprave in prenove programov
Namenski cilji:	Skrajšati postopek priprave in potrjevanja študijskih programov s poudarkom na odprtem kurikulumu
Idejna zasnova nalog in aktivnosti:	▪ Skrajšati postopek priprave in potrjevanja poklicnega standarda ▪ Prenova poklicnih standardov in študijskih programov ▪ Povezava poklicnih standardov in študijskih programov (javnih/zasebnih) ▪ Skrajšati proces priprave in potrjevanja študijskih programov ▪ Razjasniti in okrepiti vlogo CPI pri postopkih in zagotoviti ustreznost virov ▪ Razjasniti razlike pri postopkih ob različnem obsegu prenove

Delovni naslov ukrepa / projekta:	7.11. Poenostavitev postopka imenovanja predavateljev
Namenski cilji:	Poenostaviti in skrajšati postopka imenovanja predavateljev
Idejna zasnova nalog in aktivnosti:	▪ digitalizirati postopek imenovanja predavateljev ▪ pospešiti in pravno formalizirati postopek imenovanja predavateljev ▪ prenoviti in uskladiti merila za imenovanje predavateljev ▪ prenos ponovnega imenovanja predavateljev na VSŠ ▪ sprememba postopka predlaganja članov Akreditacijske komisije

Delovni naslov ukrepa / projekta:	7.12. Razvoj odprtega kurikula in okrepitev praktičnega izobraževanja
Namenski cilji:	Okrepiti sodelovanje z delodajalci pri pripravi odprtega kurikula, zagotoviti podporo mentorstvu v podjetjih in kakovostno praktično izobraževanje
Idejna zasnova nalog in aktivnosti:	▪ Raziskati dobre prakse glede uporabe odprtega kurikula in predlagati učinkovite rešitve ▪ Digitalizirati vodenje in spremljanje PRI ▪ Okrepiti izvajanje socialnega partnerstva ▪ Zagotoviti izobraževanje in podporo mentorjem v podjetju ▪ Zagotoviti financiranje mentorstva ▪ Diplomski dela naj nastajajo v podjetjih ▪ Spodbujanje sodelovanja predavateljev s podjetji (skupni projekti)

Delovni naslov ukrepa / projekta:	7.13. Zasebne višje strokovne šole
Namenski cilji:	Ohranitev zasebnih višjih strokovnih šol kot dodatnih ponudnikov višješolskih študijskih programov.
Idejna zasnova nalog in aktivnosti:	▪ Ohranitev pestrosti višješolskega prostora z ohranjanjem delovanja zasebnih višjih strokovnih šol ▪ Izdelati kriterije za podeljevanje in odvzem koncesij zasebnim šolam

Delovni naslov ukrepa / projekta:	7.14. Sodelovanje z visokim šolstvom
Namenski cilji:	Zagotoviti lažjo prehodnost diplomantov VSŠ na visokošolski študij
Idejna zasnova nalog in aktivnosti:	▪ Vzpostaviti sistem sodelovanja med resorji ministrstva ▪ Priprava in analiza podatkov o prehodnosti na VS (pomembne so vsebine, ki stojijo za kreditno točko) ▪ Podpreti mednarodno sodelovanje višjih strokovnih šol in reprezentativnih združenj

Delovni naslov ukrepa / projekta:	7.15. Napovedovanje potreb po poklicnih spretnostih
Namenski cilji:	Pridobitev podatkov o kadrovskih potrebah delodajalcev
Idejna zasnova nalog in aktivnosti:	▪ Vzpostavitev sistema za pridobivanje podatkov ▪ Pilotski projekti s partnerji in prenos dobrih praks ▪ Zagotovitev virov (kadrovski, drugi pogoji) ▪ Razvoj novih programov za poklice prihodnosti

Delovni naslov ukrepa / projekta:	7.16. Karierni centri
Namenski cilji:	Doseči večje poznavanje in razumevanje višjega strokovnega izobraževanja v podjetjih, diplomantom olajšati prehod na trg dela
Idejna zasnova nalog in aktivnosti:	▪ Izdelava standardov za spremljanje zaposljivosti ▪ Vzpostavitev sistema spremljanja zaposljivosti diplomantov VIS ▪ Digitalizacija spremljanja zaposlenosti in zaposljivosti diplomantov ▪ Zagotoviti financiranje kariernih centrov na šolah za svetovanje študentom

Delovni naslov ukrepa / projekta:	7.17. Pozicioniranje in prepoznavnost višjega strokovnega izobraževanja
Namenski cilji:	Večja prepoznavnost in utrditev vloge višjega strokovnega izobraževanja v družbi / državi.
Idejna zasnova nalog in aktivnosti:	▪ Povezovanje med ustreznimi deležniki (ministrstva, sektorsko, delodajalci, mednarodna združenja) ▪ Izvajanje rednih promocijskih aktivnosti ▪ Zagotoviti finančna sredstva za promocijo reprezentativnemu združenju

Delovni naslov ukrepa / projekta:	7.18. Krepitev vloge Skupnosti višjih strokovnih šol
Namenski cilji:	Zagotoviti izvajanja vseh predpisanih in načrtovanih nalog Skupnosti višjih strokovnih šol
Idejna zasnova nalog in aktivnosti:	▪ Zagotoviti stabilno in ustrezno financiranje ▪ Pregled in prevetritev nalog ter pristojnosti ▪ Zagotoviti podporo pri izvajanju projektov

Delovni naslov ukrepa / projekta:	7.19. Krepitev vloge ministrstva v odnosu do višjih strokovnih šol
Namenski cilji:	Zagotovitev aktivnejšega stika ministrstva z višjimi strokovnimi šolami
Idejna zasnova nalog in aktivnosti:	▪ Pregled obstoječih procesov in morebitna revizija prioritet aktivnosti ▪ Aktivna koordinacija ključnih strateških projektov razvoja VSI ▪ Krepitev operativne sposobnosti

Delovni naslov ukrepa / projekta:	7.20. Krepitev delovanja socialnega partnerstva
Namenski cilji:	Povečanje aktivnosti socialnih partnerjev v procesih, ki se navezujejo na višje strokovno izobraževanje
Idejna zasnova nalog in aktivnosti:	▪ Aktivnosti v okviru definiranja poklicnih standardov ▪ Aktivnosti v zvezi z oblikovanjem izobraževalnih programov ▪ Aktivnosti v zvezi z zagotavljanjem pogojev za praktično izobraževanje ▪ Aktivnosti v zvezi z zaznavanjem potreb delodajalcev

8. Priloge

- Priloga A: Analiza stanja s prilogami (delovno gradivo delovne skupine)
 - o Priloga 1: Ravni kvalifikacij – terciarno izobraževanje
 - o Priloga 2: Število višjih strokovnih šol po letih, ki razpisujejo programe VSI
 - o Priloga 3: Število razpisanih mest
 - o Priloga 4: Delež vpisnih mest po področjih KLASIUS-P v študijskem letu 2017/2018
 - o Priloga 5: Vpisne številke
 - o Priloga 6: Diplomanti
 - o Priloga 7: Zaposleni na višjih strokovnih šolah
 - o Priloga 8: Projekti SVSŠ
- Priloga B: Rezultati anketiranja ravnateljev
- Priloga C: Rezultati anketiranja predavateljev
- Priloga D: Rezultati delavnice na skupščini SVSŠ
- Priloga E: Rezultati terenske raziskave v podjetjih
- Priloga F: Projekcije potreb podjetij
- Priloga G: Terminološki slovar

9. Referenčni dokumenti

- Strategija razvoja Slovenije 2030 (Vlada RS jo je sprejela na svoji 159. redni seji, 7. decembra 2017)
- Slovenska Strategija Pametne Specializacije, september 2015
- Poročilo o razvoju 2018, UMAR, junij 2018
- Strategija dolgožive družbe, UMAR, september 2017
- Demografske spremembe ter njihove ekonomske in socialne posledice, Urad RS za makroekonomske analize in razvoj, maj 2016
- Ekonomski izzivi 2016 - poglavje II Odzivanje na demografske spremembe Urad RS za makroekonomske analize in razvoj, junij 2016
- Resolucija o Nacionalnem programu visokega šolstva 2011–2020 (ReNPVŠ11-20) - sprejel Državni zbor na seji dne 24. 5. 2011